

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/84481,Karsnicki-Karsznicki-Karol.html>
2021-11-28, 10:29

Karśnicki (Karsznicki) Karol

KARŚNICKI (Karsznicki) Karol (1806, Siemkowice k. Wielunia – 11 IX 1870, Mystki k. Środy, Wielkopolska), inżynier technolog, pionier gazownictwa, działacz społeczno-gospodarczy. Syn Antoniego, miejscowego właściciela ziemskiego, i Marianny z Głębockich.

Po ukończeniu szkół w Warszawie wstąpił do wojska. Jako elew Szkoły Podchorążych Piechoty uczestniczył w sprzysiężeniu P. Wysockiego (XII 1828) i przygotowaniach do nocy listopadowej. Odznaczył się w walkach 29–30 XI 1830, uczestniczył w kampanii 1831, którą ukończył w stopniu porucznika saperów z Krzyżem Złotym Orderu Virtuti Militari.

Od 1832 K. przebywał na emigracji we Francji, od 1835 studiował w École Centrale des Arts et Manufactures w Paryżu – 15 VIII 1838 uzyskał dyplom inżyniera chemika ze specjalnością w zakresie metalurgii. Pracował jako technolog, m.in. kierował produkcją huty szkła i fajansu w Château-Salins (dep. Meurthe-et-Moselle, 1840), był dyrektorem kopalni manganu w Tourange (dep. Aude, 1841). W 1842–48 pracował w brytyjskiej kompanii Partington & Manby instalującej gazownie i oświetlenie gazowe w wielu miastach zach. i środk. Europy. K. od 1842 prowadził roboty w Barcelonie (gdzie od 1843 kierował gazownią inny belwederczyk, L. Nabelak, absolwent paryskiej École des Mines), zakładał też instalacje gazowe we Francji i Niemczech (m.in. w Hamburgu i Wrocławiu). Dorobił się znacznego majątku i został odznaczony francuskim Orderem Narodowym Legii Honorowej.

Uzyskawszy w 1848 poddaństwo pruskie, K. nabył majątek Mystki w Wielkopolsce. Uczestniczył w polskiej działalności społecznej, gospodarczej, oświatowej i naukowej, m.in. propagował zdobycze chemii rolniczej wśród ludności wiejskiej, zabiegał o zakładanie potrzebnych rolnictwu stacji

doświadczalnych i meteorologicznych. Działał w wielu organizacjach społeczno-rolniczych, m.in. w Tow. Pomocy Naukowej im. K. Marcinkowskiego (w którym 27 II 1862 wnioskuje o kierowanie do szkoły realnej uzdolnionej technicznie młodzieży), w TPN Poznańskim – od jego powstania w 1857 (w 1860–62 był jego prezesem, a w 1869 zapisał mu swą kolekcję obrazów), Tow. Rolniczym, Tow. Przemysłowców w Poznaniu. Prowadził ożywioną korespondencję z osiadłym w Warce po powrocie z syberyjskiego zesłania P. Wysockim.

PSB (T. Łepkowski); SPPT (B. Orłowski).

B. Konarska: *Polskie drogi emigracyjne – emigranci polscy na studiach we Francji 1832–1848*, Warszawa 1986; B. Orłowski: *Osiągnięcia inżynierskie Wielkiej Emigracji*, Warszawa 1992; W. Tokarz: *Sprzysiężenie Wysockiego i Noc Listopadowa*, Warszawa 1925; B. Konarska: *Emigranci polscy na studiach technicznych we Francji w latach 1832–1848*, KHNiT 1978, t. 23, nr 3–4; T. Łepkowski: *Piotr Wysocki na schyłku życia*, „Kwartalnik Historii” 1959, nr 4; „Dziennik Poznański” 1870, nr 213; „Roczniki Towarzystwa Przyjaciół Nauk Poznańskiego” 1869, t. 5, 1889, t. 16.

Bolesław Orłowski

[Poprzedni](#)
[Następny](#)